U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Michaely Bejčkové a soudců Faisala Husseiniho a Ondřeje Mrákoty ve věci žalobkyně: **T. T. P.**, zastoupené advokátem Mgr. Ondřejem Fialou, Václavské náměstí 66, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Nad Štolou 4, Praha 7, proti rozhodnutí ze dne 17. 10. 2023, čj. OAM-1240/BE-BE02-HA15-2023, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 7. 2. 2024, čj. 45 Az 10/2023-42,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

III. Ustanovenému zástupci žalobkyně, advokátovi Mgr. Ondřeji Fialovi, **s e p ř i z n á v á** odměna a náhrada hotových výdajů v celkové výši 3 400 Kč, která mu bude proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobkyně v roce 2021 přicestovala z Vietnamu na Ukrajinu za účelem zaměstnání. V červnu 2022 utekla kvůli válce do Německa. Díky své krajance zjistila, že nějaká společnost v ČR hledá lidi na úklid. Proto v září 2023 přicestovala do Domažlic, kde ji o pár dní později zkontrolovala cizinecká policie. Při kontrole nepředložila žádný cestovní doklad ani pobytové oprávnění. Policie proto zahájila řízení o správním vyhoštění a žalobkyni zajistila. Následně žalobkyně požádala o udělení mezinárodní ochrany.

[2] Ministerstvo vnitra žádost zamítlo jako zjevně nedůvodnou [podle § 16 odst. 1 písm. a) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu], neboť žalobkyně uvedla jen ekonomické důvody a zároveň neuvedla žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu nebo že jí hrozí vážná újma podle § 14a tohoto zákona.

[3] Proti tomuto rozhodnutí se žalobkyně bránila žalobou u Krajského soudu v Praze. Ten však žalobu zamítl. Neshledal, že by ministerstvo porušilo procesní právo žalobkyně vyjádřit se k podkladům pro vydání rozhodnutí (§ 36 odst. 3 správního řádu). Ministerstvu

naopak přisvědčil, že motivace žalobkyně k podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany byla jen ekonomická. Ministerstvo pak nebylo povinno zabývat se tím, zda žalobkyně splňuje podmínky podle § 13, § 14 nebo § 14b zákona o azylu.

[4] Proti rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (*stěžovatelka*) kasační stížnost. Uvedla dva důvody, pro které ji považuje za přijatelnou. Přesah vlastních zájmů spatřovala ve dvou otázkách:

- zda ministerstvo může žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítnout podle § 16 odst. 1 zákona o azylu jako zjevně nedůvodnou, aniž by s ohledem na současné znění § 16 odst. 4 tohoto zákona posuzovalo, zda žadatel splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 či § 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b;
- zda vyjádření žadatele o mezinárodní ochranu během pohovoru, že se nechce seznámit s podklady pro vydání rozhodnutí, postačuje pro to, aby se žadatel platně vzdal práva na seznámení s těmito podklady, v situaci, ve které je žadatel osobou omezenou na osobní svobodě a není zřejmé, zda byl dostatečně a srozumitelně poučen o právních důsledcích vzdání se tohoto práva.

[5] Ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, se NSS po posouzení přípustnosti kasační stížnosti zabývá otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele (§ 104a s. ř. s.). Není-li tomu tak, soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou (usnesení ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, a ze dne 16. 6. 2021, čj. 9 As 83/202-28, body 11–12).

[6] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[7] K prvnímu tvrzenému důvodu přijatelnosti už krajský soud stěžovatelce vysvětlil (bod 36 napadeného usnesení), že v tomto případě nelze vycházet z usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 1. 2011, čj. 5 Azs 6/2010-107, č. 2289/2011 Sb. NSS, které se vztahuje k už neúčinnému znění zákona o azylu. Tehdejší znění § 16 tohoto zákona neobsahovalo současný odstavec 4, který byl do zákona vložen až zákonem č. 314/2015 Sb. Ze samotného znění současného § 16 odst. 4 přitom dostatečně vyplývá, že ministerstvo není povinno posuzovat splnění podmínek pro udělení azylu podle § 13 a § 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b zákona o azylu. Tento závěr už několikrát potvrdil i NSS (např. usnesení ze dne 17. 1. 2023, čj. 10 Azs 271/2022-34, bod 16 a tam citovaná judikatura).

[8] Přijatelnost nezakládá ani druhý důvod. NSS nemá za to, že by krajský soud *hrubě pochybil* při posouzení otázky, zda byla stěžovatelka zkrácena na svém procesním právu seznámit se s podklady pro vydání rozhodnutí.

[9] Z protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 25. 9. 2023 vyplývá, že ministerstvo stěžovatelce na závěr položilo následující otázku:

> *„Dle ustanovení § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, v platném znění, máte možnost se před vydáním rozhodnutí vyjádřit k podkladům tohoto rozhodnutí, kterými bude zejména samotná Vaše žádost, poskytnutí údajů k Vaší*

> *žádosti, tento protokol a informace, které popisují situaci v zemi Vašeho původu. Chcete, aby Vás správní orgán před vydáním rozhodnutí ještě jednou pozval, abyste měla možnost se osobně k těmto podkladům pro vydání rozhodnutí vyjádřit, nebo se tohoto práva vzdáváte?*“

[10] Tuto praxi ministerstva, které už při pohovoru pokládá citovanou – „standardizovanou“ – otázku, posoudil NSS v nedávném rozsudku ze dne 12. 1. 2024, čj. 5 Azs 120/2023-24 (i v pozdějších usneseních ze dne 8. 2. 2024, čj. 4 Azs 373/2023, ze dne 15. 2. 2024, čj. 9 Azs 281/2023-23, nebo ze dne 16. 2. 2024, čj. 5 Azs 274/2023-15) jako nezákonnou. Ze své dřívější judikatury a z požadavků vyplývajících z procedurální směrnice[*)] totiž dovodil, že žadatel se může účinně vzdát práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí *na základě výzvy* ministerstva jen za splnění dvou podmínek: (1) ministerstvo už shromáždilo veškeré podklady, a (2) žadatele náležitě poučilo, respektive mu jasně vysvětlilo důsledky takového kroku, aby jej mohl učinit informovaně. Krajské soudy z tohoto důvodu v posledních měsících zrušily přes desítku rozhodnutí ve věcech mezinárodní ochrany. Ministerstvo o své chybné praxi nepochybně ví.

[11] V tomto případě krajský soud rozhodnutí ministerstva nezrušil. Jak uvedl v bodě 33 napadeného rozsudku, stěžovatelka na položenou otázku odpověděla, že se nechce seznamovat s podklady a vyjadřovat se k nim. Z jejích tvrzení ani ze správního spisu přitom neplyne, že by otázce neporozuměla nebo že by na ni byl činěn nátlak. Tato argumentace však proti závěrům rozsudku 5 Azs 120/2023 neobstojí. NSS totiž tehdy dovodil, že ministerstvo položením takto formulované otázky nesplní svou poučovací povinnost, neboť žadateli vůbec nevysvětluje význam práva vyjádřit se k podkladům a procesní důsledky vzdání se tohoto práva. Otázka je navíc návodná, neboť v žadateli může vyvolat dojem, že od něj ministerstvo vzdání se práva očekává, a žadatel tak může být pod tlakem, aby ministerstvu vyhověl a zavděčil se mu (bod 27).

[12] Na svém stručném argumentu ale krajský soud neustal. Dále – v bodě 34 – totiž posuzoval, zda postupem ministerstva (který zřejmě pokládal alespoň za formálně chybný) byla porušena procesní práva stěžovatelky natolik, že to mohlo mít vliv na zákonnost rozhodnutí. Dospěl k závěru, že nikoli. Považoval totiž za podstatné, že informace o zemi původu byly v tomto případě jen formalitou. Stěžovatelka netvrdila žádnou újmu, která by jí ve Vietnamu mohla hrozit; neměla tedy žádný „azylový příběh“, který by bylo třeba porovnávat s informacemi o zemi původu. Stěžejní byla její výpověď, která jí byla známa. Měla přitom dostatečný prostor sdělit všechny podstatné skutečnosti. Netvrdila, že by se po pohovoru chtěla seznámit s podklady a že by jí to ministerstvo upřelo. Ani v žalobě neuvedla žádné skutečnosti, které snad chtěla uvést ve správním řízení, ale nemohla.

[13] NSS k tomu doplňuje, že po pohovoru byla do správního spisu doplněna (kromě opisu z evidence rejstříku trestů, ve kterém nebylo zaznamenáno žádné odsouzení) jen jediná informace o zemi původu, se kterou ministerstvo ve svém rozhodnutí nijak nepracovalo. Důvody pro zamítnutí žádosti založilo jen na výpovědi stěžovatelky. Ta ani v žalobě, ani v kasační stížnosti nezmínila žádné relevantní důkazy nad rámec těch, které ministerstvo

---

[*)] Směrnice 2013/32/EU o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany.

shromáždilo (srov. usnesení NSS ze dne 14. 3. 2024, čj. 5 Azs 141/2023-30, bod 28). Pouze obecně tvrdila, že jí bylo znemožněno uplatnit námitky a argumenty, které mohly rozhodování ministerstva ovlivnit. Konkrétní však nebyla. Za této situace by případné zrušení rozhodnutí ministerstva bylo formalistické a vedlo by jen k prodloužení řízení a v důsledku toho i zajištění stěžovatelky.

[14] NSS proto kasační stížnost odmítl.

[15] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci (usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, čj. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS, body 51–53). Stěžovatelka úspěch neměla, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Ministerstvu, které by jinak toto právo mělo, žádné náklady nevznikly.

[16] Krajský soud ustanovil stěžovatelce zástupce, advokáta Mgr. Ondřeje Fialu. Ten zastupuje stěžovatelku i v řízení o kasační stížnosti, odměnu za zastupování proto nyní hradí stát. NSS přiznal advokátovi odměnu za jeden úkon právní služby ve výši 3 100 Kč [sepsání kasační stížnosti podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb. (advokátní tarif)] a částku 300 Kč (paušální náhradu hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu), tedy celkem 3 400 Kč. Tato částka bude advokátovi vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. května 2024

Michaela Bejčková
předsedkyně senátu